

TISKOVÁ ZPRÁVA | Praha | 29. 10. 2015

Jak řešit dlouhodobou nezaměstnanost? Komunitní rozvoj může být dobrou alternativou k tradičním řešením

Špatná dopravní obslužnost, vylidňování obcí, rozpad velkých zemědělských i průmyslových podniků – to vše jsou faktory, které vedou k problémům s nezaměstnaností. Jejich následky musí každodenně řešit obyvatelé menších měst a obcí vzdálených od regionálních center. Jak situaci zlepšit? Odpověď hledá projekt Pracovní návyky.

V projektu, jehož cílem je podpořit zaměstnanost v malých městech a na venkově, spojili síly odborníci nejrůznějších odvětví. Architekti, geobotanici, antropologové nebo historici se rozjeli do několika vybraných krajů České republiky a ve spolupráci s místními samosprávami pátrali po tom, co by bylo možné v dané lokalitě zlepšit. Jak by se např. dalo rozvinout podnikání, komunitní život nebo turismus tak, aby díky tomu vznikla nová pracovní místa. Z výsledků jejich průzkumů vzešly náměty na produkty a služby, o které by v tom či onom místě mohl být zájem.

V další fázi se pak do projektu zapojili už konkrétní účastníci z řad místních obyvatel – nezaměstnaní a také kariéroví poradci. Více než osmnáct set lidí prošlo motivačním poradenstvím a případně i zaškolením na pozice vytipované odborníky z týmu. Výsledek? Desítky nově zřízených pracovních míst a stovky doporučení, kde by v budoucnu mohla vznikat další. „*Potenciál se skrývá v místních lidech, v krajině i v historickém dědictví obce. My tento potenciál odhalujeme a pomáháme využít. Právě ve využívání místních zdrojů vidíme budoucnost a soběstačnost lokalit i jednotlivců,*“ říká Miroslav Procházka, ředitel Fondu dalšího vzdělávání (FDV), organizace, jež projekt zastřešuje a realizuje.

Jako klíčová pro hladký průběh projektu se ukázala role poradce, jenž klienty mimo jiné doprovázel na pracovní pohovor. Jedním z příznaků dlouhodobé nezaměstnanosti je oslabení sociálních a komunikačních dovedností, a proto je potřeba uchazeče o zaměstnání podpořit ve změnách, kterých chce dosáhnout. První viditelné výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat a některým účastníkům projektu se i díky profesionálnímu poradenství podařilo nastoupit na nové, „komunitní“ pracovní pozice.

Karlovarský kraj

Příkladem takovéto pozice mohou být třeba nově vytvořená pracovní místa v Bečovské botanické zahradě. Zahrada vznikla již za první republiky a představuje unikátní botanické dědictví. Až do roku 2005 pustla, poté se jí ujali ochránci přírody ze spolku Berkut. Ti se o zahradu starají dodnes a dlouhodobě se potýkají s nedostatkem financí i pracovních sil. Antropolog z projektu Pracovní návyky pomohl navrhnout celkem 12 nových pracovních pozic, na které se úspěšně podařilo získat dotaci od Úřadu práce ČR.

Bečovská botanická zahrada díky tomu nyní nabízí třeba průvodcovské služby nebo občerstvení, které zde dříve pro návštěvníky nebylo. Ve spolupráci s geobotanikem projektu zde také vznikla unikátní zahrádka zaměřená na byliny pěstované před druhou světovou válkou zdejším německým obyvatelstvem. Tato část zahrady vzniká i ve spolupráci s německou stranou a přispívá tak ke snaze překonat stále bolestné téma společné minulosti.

Olomoucký kraj

Na Jesenicku se například za pomoci výzkumníků a poradců zapojených do projektu Pracovní návyky povedlo vybudovat úspěšný rodinný podnik na výrobu a prodej šípkového vína. Antropolog z projektu zde narazil na klienta, který byl již delší dobu registrován na Úřadu práce, doma se přitom věnoval výrobě šípkového vína z plodů, které sám sesbíral.

Z rozhovorů s místními vyplynulo, že lidé často poptávají produkty, u nichž přesně vědí, odkud pocházejí – klient si tedy po konzultaci s odborníkem nechal svůj výrobek certifikovat jako „jesenický originální produkt“. Díky projektu Pracovní návyky zjistil, že Úřad práce ČR mu může poskytnout dotaci na vznik nového pracovního místa. Nyní už společně s partnerkou úspěšně provozují malou rodinnou firmu a je zřejmé, že v budoucnu si na sebe začínající podnikatel vydělá i bez dotace.

Kraj Vysočina

Například na Žďársku díky práci odborníků z FDV vznikl originální projekt, který připomíná dědictví architekta Jana Blažeje Santiniho. Většina návštěvníků Žďáru nad Sázavou nyní zavítá jenom do slavného kláštera na Zelené hoře, v okolí je však Santiniho staveb hned několik.

Antropolog, který působil v této oblasti, si přizval na pomoc architekta a společně vymysleli naučnou trasu po jednotlivých stavbách, kterou lze absolvovat na kole či autem. Povedlo se jim tak upozornit na památky, které chátrají a potřebují péči, a zároveň našli způsob, jak využít veřejných prací ve prospěch těchto staveb – mezi dlouhodobě nezaměstnanými je vždy možné nalézt někoho, kdo se dobře vyzná v místní historii.

Například samotný kostel u kláštera na Zelené hoře lze nyní takto zpřístupnit, protože je v něm stálý správce, kastelán. A jak upozorňuje architekt – to, že jsou stavby otevřené pro veřejnost, také znamená prevenci jejich dalšího chátrání způsobeného uzavřením a nedostatkem větrání.

Kraj Jihomoravský

Například na Kyjovsku se místní obyvatelé dlouhodobě potýkají s problémem sucha, které trápí nejenom místní zemědělce. Krajina v okolí Kyjova je poznamenána zásahy člověka, nicméně drobnými, ale promyšlenými úpravami lze např. účinně zvýšit schopnost krajiny zadržovat vodu. Může jít třeba o udržování určitého typu vegetace nebo „prošlapávání“ cestiček, které pak směřují pohyb lidí po krajině.

Geobotanik projektu Pracovní návyky se nechal inspirovat řešením podobných problémů v sousedním Rakousku. Starostům na jižní Moravě představil způsoby, jak se o krajinu lépe starat. Jedním z doporučení bylo zaměstnat člověka, který by pečoval o pěšiny v krajině, prošlapával by je.

Výhodou nové pracovní pozice je, že ji může vykonávat i starší občan, který neovládá práci s počítačem a nemůže se za prací z nějakého důvodu odstěhovat. To, co by ho na trhu práce spíše handicapovalo, mu nyní může pomoci práci získat. Pro obce je v tom poučení, že veřejně prospěšné práce lze využít i takto inovativním způsobem.

Kraj Zlínský

Příběh s dobrým koncem se odehrál například v malé obci na Zlínsku, která má asi 700 obyvatel. Výzkumnice, která měla tuto lokalitu na starosti, zde byla v kontaktu se starostkou. Věděla tak, že pro obec již dříve dělal brigády místní občan, který byl jinak dlouhodobě nezaměstnaný – bojoval se závislostí na alkoholu a přišel kvůli ní i o střechu nad hlavou. Podle starostky byl však šikovný a tušila v něm nevyužitý potenciál. Pracovníci projektu Pracovní návyky se proto rozhodli nabídnout mu cílené zaškolení, tj. zaškolení přímo na novou pracovní pozici. V rámci projektu tak absolvoval kurz práce s pilou a křovinořezem a nyní se stará o obecní zeleň.

V tomto případě se nejednalo ani tak o vytvoření nové pracovní pozice, jako spíš o individuální přístup k člověku, který by jinak systémem propadl. Dle zpětné vazby od starostky tento krok velmi pomohl – klient je nyní zaměstnán prostřednictvím veřejně prospěšných prací, ale pokud se osvědčí, počítá se s ním jako s obecním zaměstnancem. Kromě získané práce mu pomohlo i to, že se nyní setkává i s jinými lidmi. Je motivovaný a na dobré cestě k tomu, aby se své závislosti zbavil a práci si udržel.

Doporučení a výsledky výzkumů pro jednotlivé lokality (Karlovarský kraj, Jihomoravský kraj, Zlínský kraj, Kraj Vysočina a Olomoucký kraj) shrnuté ve výzkumných zprávách jsou dostupné na webových stránkách projektu www.pracovninavyky.cz.

Mgr. Alžběta Polzová, tisková mluvčí
alzbeta.polzova@fdv.mpsv.cz, +420 608 393 199
[FDV nově na Twitteru](#)